

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Jeffry M. Pondaag
Vroegeling 3
1964 KP Heemskerk
jeffry@kukb.nl

Persbericht: Hof Amsterdam¹ negeert argumenten stichting K.U.K.B. in 'Bersiap-zaak' tegen Rijksmuseum

Heemskerk, 8 januari 2023 <https://kukb.nl/persbericht-rechtbank-amsterdam-negeert-argumenten-k-u-k-b-in-bersiap-zaak/>

Op donderdag 5 januari heeft het Hof Amsterdam een uitspraak gedaan in de artikel-12 procedure van stichting K.U.K.B. tegen het Rijksmuseum. Het beklag is afgewezen.

Uit het arrest blijkt dat het hof de inhoudelijke argumenten, die de stichting aandroeg tegen het gebruik van de term 'bersiap', negeert. De raadsheren stellen uit te gaan van de interpretatie die het Rijksmuseum aan de term toekent, maar leggen niet uit waarom ze minder zwaar tillen aan de argumenten die door K.U.K.B. zijn aangedragen tijdens de zitting van 13 oktober 2022. Volgens het hof bevat het begrip bersiap geen negatieve conclusies over Indonesiërs als groep op basis van hun ras. Zowel het OM als het hof van Amsterdam beweren dat de term bersiap slechts gebruikt wordt 'om een bepaalde periode in de geschiedenis te duiden.'

De stichting meent echter dat de bersiap als afgesloten periode van eenzijdig geweld niet bestaat, en dat het een Nederlands verzinsel is en een uiting van racisme jegens Indonesiërs. Het gebrek aan motivering voor de beslissing maakt dat de stichting zich niet serieus genomen voelt, voorzitter Jeffry Pondaag: 'Het hof praat het OM na. Eerlijk gezegd had ik niet anders verwacht van inlandse witte rechters die kolonialisme met de paplepel krijgen ingegoten.'

Begin vorig jaar deed de stichting politieaangifte tegen het Rijksmuseum, inclusief de directeur en curator, vanwege het gebruik van de term bersiap in de tentoonstelling *Revolusi*. De expositie, die inmiddels is afgelopen, besteedde aandacht aan de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1945-1949). Het OM sepondeerde de zaak waarna K.U.K.B. middels een artikel-12 procedure een klacht indiende. Tijdens de zitting in oktober werd Pondaag bijgestaan door Dida Pattipilohy en historicus Marjolein van Pagede die gedrieën de zaak voor de rechter verdedigden. (Zie bijgevoegd hun pleidooien.)

¹ In een eerdere versie van dit persbericht stond per ongeluk 'rechtbank', moet zijn het Hof Amsterdam.

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Curator Harm Stevens, en ook directeur Dibbits, zijn voorafgaand aan de tentoonstelling geïnformeerd over de problemen met de Nederlandse interpretatie van de bersiap. In juni 2021 is de stichting op gesprek geweest in het Rijksmuseum waarbij de plannen voor de tentoonstelling *Revolusi* uitvoerig aan bod kwamen.

Daarnaast heeft ook de Indonesische gast-curator Bonnie Triyana, vlak voor de opening in januari 2022, in een opiniestuk in NRC uitgelegd waarom de bersiap racistisch is. Zijn stuk deed veel stof opwaaien waarna directeur Dibbits hem publiekelijk afviel.

Pondaag: 'De bersiap zoals de Nederlanders de term gebruiken is een verkrachting van de Indonesische taal. Voor ons is het een gewoon woord als ieder ander. Het is veelzeggend dat de Belanda's [Nederlanders] 350 jaar in Indonesië zijn geweest maar de Indonesische taal niet spreken. Met het misbruiken van de term bersiap wordt een Indonesisch woord toegeëigend en de betekenis verdraaid om ons Indonesiërs in een kwaad daglicht te stellen.' Pondaag verduidelijkt dat de stichting niet pleit om het woord te schrappen, gezien het in het Indonesisch een neutraal woord is, maar hij verzet zich specifiek tegen de Nederlandse betekenis die racistisch is.

Tijdens de zitting zei het OM te erkennen dat de bersiap emoties kan oproepen bij Indonesiërs maar dat het volgens het Nederlandse wetboek van strafrecht geen term is die beledigend is voor alle Indonesiërs. Exact dezelfde redenering komt terug in het arrest van het hof. Zowel de raadsheren als het OM kiezen ervoor om het Rijksmuseum te verdedigen en beiden zijn ze inhoudelijk niet ingegaan op de juridische argumenten en historische feiten die K.U.K.B. en historicus Van Pagee naar voren brachten. Pondaag: 'De Nederlanders gaan prat op de democratische rechtsstaat maar wat ik zie is dat witte inlanders elkaar beschermen en Indonesiërs maar laten praten.'

Wilt u meer weten, bel of app dan +31638613795 en +6282114522199

Zie ook ons persbericht over de politieaangifte: <https://kukb.nl/artikelen/stichting-k-u-k-b-doet-aangifte-tegen-het-rijksmuseum/>

Persbericht: 'OM seponeert de aangifte van K.U.K.B. tegen Rijksmuseum': <https://kukb.nl/persbericht-stichting-k-u-k-b-statement-aangifte-geseponeerd/>

Persbericht: 'Gerechtshof Amsterdam neemt klacht Stichting K.U.K.B. in behandeling' <https://kukb.nl/persbericht-gerechtshof-amsterdam-neemt-klacht-stichting-k-u-k-b-in-behandeling/>

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Jeffry Pondaag:

Amsterdam 13 oktober 2022

Geachte Raadsheer/heren,

Het doet mij goed om hier te staan tegenover inheemse witte inlandse raadsheren. In de 350 jaar van het koloniale racistische verdeel en heers bezettingssysteem hebben wij geen rechten. Het was **acuut** dat ik aangifte deed tegen de directeur en de curator van het Rijksmuseum, Nederland is fout, punt, er is geen komma. De Nederlandse 'bersiap' bestaat niet, wij staan altijd al bersiap [klaar] in die 350 jaar tegenover de bloeddorstige belanda's [Nederlanders] en hun collaborateurs. Denk aan de Aceh en Jawa/Java oorlog. Nederland en haar collaborateurs brengen beschaving zeggen ze, nee ze zijn bloeddorstig. (In het Bahasa Indonesia betekent 'belanda' Nederlanders.)

Ik ben een cementarbeider. Ik wil niemand beschuldigen maar ik vertel wel hoe de vork in de steel zit. Mijn geschiedenis heb ik tijdens mijn schooljaren in Indonesia gekregen. Stichting K.U.K.B. heeft rechtszaken gevoerd tegen de Nederlandse staat die wij hebben gewonnen. Veel slachtoffers heb ik in Indonesia gesproken over dat hun vaders zijn geëxecuteerd en vermoord door de KNILers. Zij zeggen en wijzen naar hun huid: 'itu orang kita', dat zijn onze mensen. (Nederland kent het verschil niet maar zogenaamde Indische Nederlanders zijn geen orang Indonesia/geen Indonesiërs)

Overigens een slordige typefout dat de afkorting van de stichting geschreven is als K.B.U.B, niet één keer maar meerdere keren is het verkeerd gespeld.

Door het drielaagse apartheidssysteem werd de categorie 'Indische Nederlanders' gecreëerd. Het is dus Nederlandse makelij en bovendien racistisch. De 350.000 mensen die in de jaren vijftig hebben gekozen voor de kolonisator zijn verraders die hun broeders en zusters hebben geëxecuteerd en vermoord namens hun koninkrijk. Nederland doet aan geschiedvervalsing om dit bewust niet in het onderwijs te geven. Aan het OM, heeft u wel eens goed naar de afbeelding van uw gouden koets gekeken, met name de rechterkant, het is een grove belediging voor ons Indonesiërs.

In Indonesië moesten wij iedere maandag bersiap staan op school om de rood-witte vlag te hijsen. Daarna de klas in, bersiap in twee rijen naar binnen. Zo ook op vrijdag als de rood-witte vlag plechtig wordt neergehaald. Het niet vervolgen van dhr. T. Dibbits en dhr. H. Stevens is een teken dat Nederland het kolonialisme legitimeert.

Nederland gaat voorbij aan de 70 tot 100 miljoen mensen die hun land verdedigden, en doet alsof ze niet bestaan. De betekenis die aan de Bersiap gehangen wordt, is een verzinsel van aan Europeanen gelijkgestelde 'Indisch made in Holland'. In maart 1942 is Nederland door

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Jeffry Pondaag

de Japanners in drie dagen op de fiets verjaagd, waarna Nederland in 1945 terugkwam om ons land opnieuw te bezetten. Verwachten ze nu werkelijk dat wij hun van harte welkom heten? De belanda's zijn slechte verliezers! Wij zijn mensen van vlees en bloed net als iedereen die nu in het gerechtshof Amsterdam aanwezig is, en zo willen wij ook worden behandeld.

Ik ben het niet eens met het OM. De term bersiap die het OM gebruikt bestaat niet! **Mijn Oom [houdt foto omhoog] heb ik niet gekend omdat hij geëxecuteerd werd, hij had landkaarten in zijn bezit met daarop informatie over de locaties van belangrijke grondstoffen, die hij weigerde prijs te geven.**

Wij verzoeken het Gerechtshof Amsterdam vriendelijk, doch dringend, dhr. T. Dibbits en H. Stevens te vervolgen. Ik vind dat ze aan racisme doen!

Terima kasih banyak – hartelijk dank.

Pleidooi Dida Pattipilohy, op 13 oktober 2022 in functie als secretaris van de stichting

Geachte mevrouw/meneer de rechter,

Ik ben een Nederlandse van Indonesische afkomst. Nederland heeft Indonesië gedurende 350 jaar gekoloniseerd. In 1945 vaardigden de Verenigde Naties een handvest uit, waarin zelfbeschikking als een volkenrecht werd opgenomen, waarmee de weg werd geopend voor gekoloniseerde landen om zich onafhankelijk te maken van hun kolonisator. Tevens heeft de Verenigde Naties kolonialisme bestempeld als een misdaad tegen de menselijkheid. Geheel conform het handvest van de Verenigde Naties heeft Indonesië op 17 augustus 1945 haar onafhankelijkheid verklaard en het land uitgeroepen tot een eenheidsstaat onder de naam Republiek Indonesia, met aan het hoofd een president. Hiermee werd de koloniale periode geacht te zijn afgesloten. Helaas vond de Nederlandse overheid het nodig om haar belangen in de oost alsnog veilig te stellen, hetgeen met het nodige geweld gepaard moest gaan.

In Indonesië bestaat de periode 'bersiap' in de geschiedschrijving niet. De term bersiap (betekenis: klaarstaan) werd destijds door Indonesische onafhankelijkheidsstrijders als kreet gebruikt om hun paraatheid tot uitdrukking te brengen om zich te weren tegen Nederland dat de onafhankelijkheid van Indonesië niet wilde erkennen en het land wilde re-koloniseren. Het was dus in feite een kreet van loyaliteit met de Indonesische onafhankelijke republiek.

Door met de term een periode van verzet tegen de Nederlanders aan te duiden, wordt genegeerd dat de onafhankelijkheidsstrijd van de Indonesiërs reeds lange tijd heeft plaatsgevonden. Ook wordt de indruk gewekt dat er gelijke partijen tegenover elkaar

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Dida Pattipilohy

stonen, waarmee de mensenrechtenschendingen, waar de Nederlandse regering zich schuldig aan maakte, worden vergoelijkt. Nederland weigerde inderdaad de onafhankelijkheid van Indonesië te erkennen en besloot haar kolonie met geweld terug te nemen. Begin 1946 deed Nederland een inval met een grote legermacht. Indonesië heeft hierop weerstand geboden. Indonesische vrijheidsstrijders hebben zich diensgevolge verzet tegen de pogingen van Nederland om het land opnieuw in te lijven. Nederland had immers het recht niet om zich in Indonesië te gedragen als gezagvoerder.

Zoals eerder betoogd door Marjolein van Pagee en Jeffry Pondaag heeft het Rijksmuseum een groep mensen uitgenodigd (zijnde Jeffry Pondaag, Marjolein van Pagee, mevrouw Francisca Pattipilohy en mijzelf) om input te verschaffen ten behoeve van de tentoonstelling REVOLUSI. Wij gaven direct te kennen dat het concept bersiap niet thuishoort in de tentoonstelling.

Volgens de historicus Prof. Dr. Remco Raben mag de term 'bersiap' niet worden gezien als een containerbegrip voor de hele periode 1945 - begin 1946. Toch is dat wel wat vaak gebeurd, en dat is racistisch zegt hij. Ik citeer: 'De term "Bersiap" ontstond in een koloniale context en wordt gebruikt als een soort essentialiserend begrip voor een Nederlandse ervaring. "Bersiap" is dus geen neutrale term, maar een die is ontstaan vanuit Nederlands en Indisch-Nederlands perspectief.'

Raben zegt ook: 'Het is een ethnocentrische term, die in koloniale context een hiërarchie aanduidt en die hiërarchie noemen we racisme.' Met zijn interpretatie van het gebruik van de term bersiap (die overigens ook door andere Nederlanders wordt gedeeld), zien we dat niet alleen Indonesiërs en het K.U.K.B, maar ook vele Nederlanders moeite hebben met het gebruik van deze term. Helaas wordt er geen ruimte geboden aan deze zienswijze in het debat over het dekolonisatieproces, aangezien het dekolonisatie-debat wordt gedomineerd door witte Nederlanders en Indische-Nederlandse en (nazaten van) andere ex-strijdende groepen, om te voorkomen dat ze in een slecht daglicht worden gesteld en ronduit van mening zijn dat de bezetting van een ander land niet als mensenrechtenschending gezien moet worden.

In het gesprek met het Rijksmuseum werd door ons geadviseerd om het concept Bersiap niet in de tentoonstelling op te nemen, omdat het gebruik van het concept Bersiap een groepsbelediging inhoudt. Bersiap is immers vanuit het perspectief van Indonesiërs een Nederlandse constructie om een bepaalde periode te duiden en een beschuldiging te uiten naar de Indonesiërs die in hun ogen op bloeddorstige wijze geweld hebben gepleegd tegen Nederlanders, Nederlands-Indische mensen en Molukkers vanwege hun collaboratie met Nederlanders. Zij zegden ons toe onze input mee te nemen, maar het blijkt dat ze deze naast zich hebben neergelegd.

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Dida Pattipilohy

In het gesprek met het Rijksmuseum werd door ons geadviseerd om het concept bersiap niet in de tentoonstelling op te nemen, omdat het gebruik van het concept bersiap een groepsbelediging inhoudt. Bersiap is immers vanuit het perspectief van Indonesiërs een Nederlandse constructie om een bepaalde periode te duiden en een beschuldiging te uiten naar de Indonesiërs die in hun ogen op bloeddorstige wijze geweld hebben gepleegd tegen Nederlanders, Nederlands-Indische mensen en Molukkers vanwege hun collaboratie met Nederlanders. Zij zegden ons toe onze input mee te nemen, maar het blijkt dat ze deze naast zich hebben neergelegd.

In een artikel in het NRC heeft ook de Indonesische gast-curator (Bonnie Triyana) zich tegen het gebruik van de term Bersiap uitgesproken. Echter, onder druk van de Indische vereniging FIN, die verontwaardigd gereageerd heeft en namens de Indische-Nederlanders geëist heeft dat de term Bersiap alsnog opgenomen diende te worden in de tentoonstelling, heeft het Rijksmuseum haar besluit teruggedraaid. Waarom wordt er wel geluisterd naar Indische Nederlanders maar niet naar Indonesische mensen? De aangifte van het FIN tegen Bonnie Triyana is de wereld op zijn kop: een nazaat van de koloniale en onderdrukkende groep die een nazaat van de onderdrukten aangeeft bij de politie.

Dit schetst zonder meer de scheve machtsverhoudingen, een koloniale hiërarchie die nog steeds de samenstelling van de Nederlandse samenleving bepaalt, inclusief de debatten die gevoerd worden. Het doet sterk denken aan het racisme gevoeld door mijn moeder, die meende ooit als zogenaamde inlandse gebruik te kunnen maken van het zwembad in Batavia, maar werd geweigerd omdat ze niet Nederlands-Indisch was.

Door de term bersiap te gebruiken in de Nederlandse geschiedschrijving als een donkere periode, maken Nederlandse historici zich schuldig aan het door Raben aangetoonde misbruik van de term, die er alleen toe dient om Indonesiërs op racistische wijze als een bloeddorstige groep af te schilderen, die zich misdadig gedragen heeft en wild om zich heen sloeg om mensen te doden. Als individuen kunnen Nederlanders zich weleens al of niet bewust aan racisme schuldig maken, maar als mensen als Stevens en Dibbits, die toch verantwoordelijkheid dragen voor een juiste afspiegeling van de geschiedenis zich hier ook schuldig aan maken, dan representeren zij hiermee een racistische samenleving waarin de stem van de voormalig onderdrukten (Indonesiërs) niet gehoord wordt.

Het is van groot belang dat dit wordt rechtgezet. Dank u wel.

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi van historicus Marjolein van Pagee, optredend als adviseur van de stichting

Geachte raadsheren,

Ik sta hier niet alleen als historicus, maar ook als kleindochter van een Nederlandse man die tussen 1947 en 1949 als militair naar Indonesië werd gezonden. Dit gegeven vormde tien jaar geleden de aanleiding om mijn zoektocht naar de geschiedenis te starten. Vandaag treed ik op als onafhankelijk adviseur van Stichting K.U.K.B., de enige stichting in Nederland die opkomt voor de belangen van Indonesische slachtoffers.

In de zaak die vandaag op tafel ligt gaat het niet alleen om een term maar vooral om het idee erachter wat beledigend is. In het Indonesisch is 'siap' of 'bersiap' gewoon een woord als ieder ander. Het beledigende karakter zit hem dus in de betekenis die in de Nederlandse context er aan gegeven is. Nederlanders of zogenaamde Indische Nederlanders doelen hiermee op geweld van de gekoloniseerde naar hen toe. Omdat Nederlanders, en de groepen die collaboreerden, de uitvoerders waren van onrecht, is dat een ongelijke machtsverhouding. Simpel gezegd is de bersiap, in de Nederlandse betekenis van het woord, een klacht van de daders over dat de slachtoffers zich tegen hen keerden.

Overigens is het vrij bijzonder dat twee Indonesiërs vandaag gehoord worden. Hoewel Indonesië inmiddels meer dan 270 miljoen inwoners telt, zijn er in Nederland maar weinigen die zich als Indonesisch identificeren. Wél dominant aanwezig zijn groepen als de Indische en Molukse gemeenschap: mensen die verwant zijn aan de kolonisator of daarmee collaboreerden. Hierdoor wordt de stem van de onderdrukten in Nederland niet gehoord.

Ik wil allereerst benadrukken dat het de stichting spijt dat het zover moet komen dat wij hier nu staan. Als de beklaagden gehoor hadden gegeven aan de kritiek die in een persoonlijke ontmoeting was geuit dan had stichting K.U.K.B. niet naar de politie hoeven stappen.

Ik kan best begrijpen dat de Officier van Justitie (OvJ) in eerste instantie vond dat dit een discussie is die in de samenleving gevoerd moet worden. Idealiter is dat zo. Maar zoals ik al zei, is het probleem nu juist dat er in Nederland geen rekening wordt gehouden met Indonesiërs.

Een zwaarwegend punt is dat de heer Stevens, en dus ook Dibbits, vooraf geïnformeerd zijn over de problemen met de term. Waarom hebben zij daar niets mee gedaan?

In juni 2021 zijn Jeffry Pondaag en Dida Pattipilohy, samen met de hoogbejaarde Francisca Pattipilohy op gesprek geweest in het Rijksmuseum. Dit was nadat Pondaag kritiek had op de tentoonstelling over de slavernij, waarna Stevens hem uitnodigde. De plannen voor de

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Marjolein van Pagee

tentoonstelling 'Revolusi' zijn toen uitvoerig aan bod gekomen. Klagers hebben hem uitgelegd wat er zo problematisch is aan het Nederlandse concept bersiap. Steeds weer benadrukten zij dat 350 jaar Nederlands kolonialisme aan 1945 voorafging en vervolgens dat een bloedige herbezettingsoorlog de manier was waarop Nederland reageerde op de Indonesische onafhankelijkheidsverklaring.

In die zogenaamde 'bersiap-periode' was er dus al een onafhankelijke soevereine staat: de Republiek Indonesia die Nederland tot op de dag van vandaag niet erkent. Juridisch gezien houdt Nederland vast aan de soevereiniteitsoverdracht van 1949. Maar ook al kent het Nederlandse wetboek deze bepaling, dat maakt het natuurlijk nog niet rechtsgeldig. Het is als het ware een eenzijdige claim. De Indonesische archipel is nooit rechtmatig 'bezet' van Nederland geweest. Als er in Nederland gesproken wordt over de jaren 1945 en 1946: hoe worden die zogenaamde 'bersiap-daders' dan gezien? Blijkbaar niet als Indonesiërs, mensen met de Indonesische nationaliteit maar als 'onderdanen.' Hoe dan ook was Nederland, volgens het internationaal recht, geen legitieme eigenaar van het land.

Het benoemen van de grotere context, dus die 350 jaar, kan natuurlijk niet als disclaimer fungeren om de term vervolgens te blijven gebruiken. De grotere context **verklaart** juist het beledigende karakter dat eraan kleeft. Sterker nog, de bersiap als periode bestaat niet, er is niet zoiets als een afgesloten tijdvak van eenzijdig geweld. In dezelfde periode dat Nederlanders beweren dat er bersiap was, werd een stad als Surabaya door onze geallieerde bondgenoten gebombardeerd, met duizenden burgerdoden tot gevolg. Kortom, ook al noemt het Rijksmuseum de lange voorgeschiedenis van 350 jaar, het doet niets af aan het beledigende van het concept. Iets is niet minder beledigend, zodra het in een bredere context geplaatst wordt: het hele idee zelf is koloniaal.

En ik verzeker u: het begrip bersiap bestaat niet in Indonesië. Het is ontstaan in naoorlogs Nederland, gebezigd door pro-koloniale groepen die het ten zeerste betreunden dat de koloniale macht gebroken was. Het vertegenwoordigt de verwarde gevoelens van mensen die onderdeel waren van een onderdrukkingssysteem, ook al zagen zij dat in de meeste gevallen niet zo en waren zij zelfs verbaast over gewelddadige reacties naar hen als groep.

De kern van mijn betoog is dat de bersiap een Nederlands concept is dat alleen daarom al niet neutraal is. Ik bestrijd dus de stelling van de OvJ dat de bersiap niet zonder meer negatieve conclusies bevat over Indonesiërs als groep.

Het argument dat historici deze term gebruiken om een periode aan te duiden, is niet sterk omdat hij het uitsluitend over Nederlandse historici heeft, opgeleid in een koloniale samenleving, waarvan een groot deel de term zelfs heeft helpen verspreiden. De term is niet

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Marjolein van Pagee

op meerdere manieren uitlegbaar. Het OM wil er graag meerdere betekenissen aan ophangen waarmee zij het inherent beledigende karakter wegzet als zomaar een mening.

De notie dat kolonialisme illegaal was en gebaseerd is op zware mensenrechtenschendingen zou het vertrekpunt moeten zijn om alle gebeurtenissen daaromtrent te duiden. Het is onmogelijk om te spreken van twee, gelijkwaardige partijen. Ik ben veel in Indonesië geweest en ik kan u zeggen: voor de miljoenen mensen daar zijn wij wat de Duitsers voor ons zijn: voormalige bezetters van hun land. Ik zeg dit omdat we het hier dus niet hebben over een **mening** van een individu die toevallig Pondaag heet of Pattipilohy.

Niettemin gaat dit verder dan Nederlandse perspectieven tegenover Indonesische. Het is niet zomaar een **mening** dat Nederland daar de bezetter was, en daarmee mensenrechten schond, dat is een **feit**. Een belangrijke VN-resolutie bestempelde kolonialisme als een fundamentele ontkenning van mensenrechten.

Met zo'n duidelijk internationaal juridisch kader, vormt het niet willen innemen van een standpunt, op zijn zachtst gezegd een vergoelijking, en op zijn hardst gezegd een ontkenning.

Tijdens het gesprek in 2021 liet Stevens zich ontvallen dat het Rijksmuseum met betrekking tot Nederlandse misdaden (ik citeer): 'natuurlijk geen standpunt kan innemen,' volgens hem vanwege de verbondenheid aan de Nederlandse overheid. Hij zei het als een soort excuus om geen goed-fout uitspraak te hoeven doen.

Daarom: is het daadwerkelijk 'neutraal' om geen uitspraak te doen over Nederlandse misdaden tegen Indonesiërs? Hoe klinkt het als een Duitse curator zou zeggen: 'ik doe geen uitspraak over de Holocaust, ik kan niet ronduit zeggen dat het fout was.'

Vanuit het licht gezien dat kolonialisme ook **juridisch** volstrekt onaanvaardbaar is, is het dan neutraal om willens en wetens vast te houden aan het woord 'bersiap'? Want dat is de reden dat we vandaag hier staan: het Rijksmuseum heeft de adviezen van Indonesiërs in de wind geslagen.

De ontmoeting van juni 2021 was niet de enige keer dat het team van het Rijksmuseum door Indonesiërs gewaarschuwd is. U weet ook dat gast-curator Bonnie Triyana in een opiniestuk heeft uitgelegd waarom de bersiap racistisch is. Zijn stuk deed veel stof opwaaien.

Typerend voor de ongelijke representatie van Indonesiërs in onze samenleving, deden juist nazaten van hen verwant aan de koloniserende partij aangifte tegen hem.

Yayasan Komite Utang Kehormatan Belanda

Stichting Comité Nederlandse Ereschulden

Foundation the Dutch Debt of Honor Committee

Pleidooi Marjolein van Pagee

Hoe reageerde het Rijksmuseum? Juist, Dibbits viel zijn gastcurator publiekelijk af en beweerde dat het gebruik van de bersiap absoluut geen racisme was.

De directeur en de curator namen dus wel degelijk stelling.

Wat K.U.K.B. deed besluiten om naar de politie te stappen is dat hun inbreng compleet genegeerd werd, in combinatie met de reactie van Dibbits op de aangifte van de Federatie Indische Nederlanders (FIN). De pijn zit hem hierin: Dibbits luisterde dus wel naar Indische Nederlanders met openlijk koloniale ideeën, maar niet naar Indonesiërs die racisme aankaarten.

Voor hen is dit de zoveelste belediging omdat het een omkering is van de waarheid. Een waarheid, hoe confronterend ook, die Nederlanders zou moeten aanspreken. Een ongemakkelijke waarheid die nu ook iets van u vraagt.

Waarheid en rechtvaardigheid liggen dicht bij elkaar. Iets is wel of niet gebeurd. Zeker als het om het schenden van mensenrechten gaat, ligt de waarheid niet altijd in het midden. Ik begrijp dat u als rechters zo neutraal mogelijk probeert te zijn maar u weet ook: rechtspreken gaat over kiezen. Wat u ook gaat beslissen straks, u neemt stelling. Wij vragen aan u om voor Nederlandse begrippen iets ongewoons te doen. Ook al is het zo dat kolonialisme in ons land doorgaans genormaliseerd wordt, het maakt het nog niet legaal.

De gebeurtenissen rondom de persconferentie van januari 2022 waren voor stichting K.U.K.B. de spreekwoordelijke druppel die de emmer deed overlopen. Dit is de reden dat het niet zomaar in de samenleving opgelost kan worden door te praten, het Rijksmuseum weigert immers te luisteren, en het verklaart dat de kwestie nu op uw bord ligt.

Bovendien kan een juridische uitspraak het publieke debat ook vooruithelpen. Zoals de reeks succesvolle rechtszaken die K.U.K.B. voerde namens Indonesische nabestaanden, het debat over Nederlandse oorlogsmisdaden in stroomversnelling bracht. In feite lift de Revolutie-tentoonstelling mee op de aandacht voor een onderwerp dat door K.U.K.B. op de agenda is gezet. Hoe onrechtvaardig is het dan dat het Rijksmuseum de inbreng van juist deze stichting terzijde legt?
